

Дело C-37/24**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

19 януари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Curtea de Apel București (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

23 май 2023 г.

**Ищец в първоинстанционното производство и въззивник в
производството по обжалване:**

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

**Ответник в първоинстанционното производство и въззивник в
производството по обжалване:**

DADA Music SRL

**Встъпила страна в първоинстанционното производство и въззиваем в
производството по обжалване:**

Asociația Radiourilor Locale și Regionale (ARLR)

Предмет на главното производство

Въззивни жалби, подадени пред запитващата юрисдикция Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ, Румъния) срещу решението, с което Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ, Румъния) отхвърля частично осъдителен иск за изплащане на някои неплатени вознаграждения в спор между Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (Съюз на румънските продуценти на звукозаписи, наричан по-нататък „UPFR“) и SC DADA Music SRL (наричано по-нататък „DADA Music SRL“).

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 267ДФЕС се иска тълкуване на член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост (наричана по-нататък „Директива 2006/11[5]“), както и на член 16, параграф 2, втора алинея от Директива 2014/26/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар (наричана по-нататък „Директива 2014/26“) във връзка с членове 17 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Преюдициални въпроси

Трябва ли член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО и член 16, параграф 2, втора алинея от Директива 2014/26/ЕС във връзка с членове 17 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз да се тълкуват в смисъл, че:

- 1) не допускат национална правна уредба, която не гарантира справедливо минимално (фиксирано) възнаграждение на носителите на права (продуценти на звукозаписи), представлявани от организации за колективно управление на права, независимо от получените приходи или от направените от излъчващите организации разходи?
- 2) При отрицателен отговор на първия въпрос, допускат ли [посочените членове] национална правна уредба, която с незабавно действие отменя минималните (фиксирани по размер) възнаграждения, определени въз основа на предварително договорена методика между организацията за колективно управление на права и ползвателите, без да изменя критериите за изчисляване на възнаграждението и без да предвижда максимален срок за договаряне на нови споразумения (методики) за определяне на размера на справедливите възнаграждения?
- 3) При отрицателен отговор на първите два въпроса, има ли националната юрисдикция право и евентуално задължение да проверява дали процентните възнаграждения, изчислени въз основа на действителните приходи, декларирани от излъчващите организации, са справедливи и разумни съответно за носителите на права, от една страна, и за ползвателите, от друга страна, или, напротив, са явно незначителни или, в зависимост от случая, явно прекомерни и какви са критериите, които могат да се използват при тази преценка?

4) При утвърдителен отговор на третия въпрос, ако националната юрисдикция установи, че възнаграждението, дължимо по силата на изменената с новата национална правна уредба методика, е незначително, има ли тази юрисдикция право и/или задължение да приложи алтернативни критерии, различни от критерия за деклариран приходи — като например определянето на възнаграждението въз основа на направените от радио- и телевизионните оператори разходи за дейността по радиотелевизионно излъчване, възнагражденията, платени от подобни радио- и телевизионни оператори или други сходни критерии — за да се гарантира, че носителите на правата получават подходящи възнаграждения, без да се накърняват законните интереси на ползвателите, т.е. без да са незначителни, нито прекомерно обременяващи за излъчващите организации?

Разпоредби на правото на Съюза и съдебна практика, на които е направено позоваване

Член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост

Член 16, параграф 1, втора алинея от Директива 2014/26/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар

Членове 17 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз

Решения от 19 ноември 1991 г., *Francovich* и *Bonifaci*/Италия, съединени дела C-6/90 и C-9/90, EU:C:1991:428, от 5 октомври 2004 г., *Pfeiffer* и др., съединени дела C-397/01—C-403/01, EU:C:2004:584, от 18 януари 2022 г., *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33

Национални разпоредби, на които е направено позоваване

Членове 112, 145, 164 и 166 от *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 14 iunie 2018* (Закон № 8/1996 за авторското право и сродните му права, повторно обнародван в *Monitorul Oficial al României, част I, бр. 489 от 14 юни 2018 г., наричан по-нататък „Закон № 8/1996“*)

Член 112, параграф 1 предвижда правото на справедливо възнаграждение на артистите изпълнители и на продуцентите на звукозаписи за пряко или непряко използване на звукозаписи, публикувани с търговска цел, или за тяхното възпроизвеждане чрез излъчване или чрез всякакви средства за

публично разгласяване, а в параграф 2 — че размерът на това възнаграждение се определя чрез методиките в съответствие с процедурите, предвидени в членове 163—165.

Член 145, параграф 1, букви с) и d) установява задължителния характер на колективното управление за упражняване на правото на радио- и телевизионно излъчване на музикални произведения, както и на правото на еднократно справедливо възнаграждение.

Член 164, параграф 1 от Закон № 8/1996 определя основните критерии, които следва да се вземат предвид при договарянето на методиката, а параграфи 2 и 3 от него гласят следното:

„2. В рамките на договарянето организациите за колективно управление на права могат да изискват от една и съща категория ползватели или фиксирано, или процентни възнаграждения, които се определят като процент от приходите, получавани от всеки ползвател чрез дейността, в чийто контекст се използва репертоарът, или, при липса на приходи — от направените разходи във връзка с използването. За дейността по излъчване организациите за колективно управление на права могат да изискват само процентни възнаграждения, диференцирани и пряко пропорционални на обема на използването от всеки ползвател — излъчваща организация — на репертоара, който се управлява колективно в рамките на тази дейност.

3. Възнагражденията, предвидено в параграф 2, са обвързани в разумна степен с икономическата стойност и обема на използването на посочените права, като се отчитат характерът и обхватът на използване на произведението и на други обекти, както и икономическата стойност на услугите, предоставяни от организацията за колективно управление на права. Организациите за колективно управление на права и ползвателите трябва да обосноват метода за изчисляване на това възнаграждение“.

Член 166 от Закон № 8/1996 предвижда следното:

„1. Организациите за колективно управление на права, ползвателите или сдруженията на ползвателите, посочени в член 163, параграф 3, букви b) и с), могат да подадат ново заявление за започване на процедури за договаряне на тарифите и методиките едва след като се изминали три години от датата на тяхното окончателно публикуване в Monitorul Oficial al României, Partea I.

2. При договарянето, посочено в член 114, параграф 4, всяка от [заинтересованите] страни може да подаде ново заявление за започване на процедури по договаряне на методиките едва след като са изминали три години от датата на тяхното окончателно публикуване в Monitorul Oficial al României, Partea I.

3. До момента на публикуване на новите методики остават в сила предходните методики“.

Metodologia privind remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora de către organismele de radiodifuziune (Методика за възнагражденията, дължими на артистите изпълнители и продуцентите на звукозаписи за радио- и телевизионното разпространение на звукозаписи, публикувани с търговска цел, или за тяхното възпроизвеждане от излъчващите организации), приета в окончателния си вид с Decizia civilă nr. 153A/12 mai 2011 a Curții de Apel București, Secția a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală (Решение № 153 от 12 май 2011 г. на Апелативен съд Букурещ, IX граждански състав за дела относно интелектуална собственост), въз основа на решение № 216/2011 на Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA) (Румънска служба за авторските права) (наричана по-нататък „Методика за възнагражденията“), която предвижда следното:

„4. Излъчващите организации, наричани ползватели по смисъла на настоящата методика, са длъжни всяко тримесечие да плащат на организациите за колективно управление на права, определени от ORDA да събират възнаграждения в полза на артистите изпълнители и продуцентите на звукозаписи, възнаграждение за имуществените права, свързани с използването или възпроизвеждането на търговските звукозаписи, определено чрез прилагане на процент, посочен в таблицата по-долу, към основата за изчисляване, предвидена в точка 5 от методиката, за всеки притежаван радиооператор.

Обем на използването на търговските програмите	Артисти изпълнители и продуценти на звукозаписи
До 35 % включително	1,8 %
Над 35 % до 65 % включително	2,4 %
Над 65%	3 %

Излъчващите организации са длъжни всяко тримесечие да плащат на организациите за колективно управление на права, определени от ORDA да събират възнагражденията в полза на артистите изпълнители и продуцентите на звукозаписи, възнаграждение за имуществените права, свързани с използването или възпроизвеждането на публикувани за търговски цели звукозаписи, изчислено чрез прилагане към общия размер на брутните месечни приходи от дейността по излъчване на ставка от 3 % при използване на звукозаписи в размер на 100 % от общото време за излъчване на програмите. В случай на по-малко използване ставката от 3 % се намалява

пряко пропорционално на обема на използването на звукозаписите спрямо общото време за излъчване на програмите. [...]

5. Основата за изчисляване, към която се прилагат ставките по точка 3, се състои от всички брутни месечни приходи, без данъка върху добавената стойност, получени от ползвателите на радио- и телевизионната дейност, включително, но не само, приходите от реклама, обмен, абонаменти, съобщения и информация, телефонни обаждания и SMS на увеличени цени, спонсорство, радио- и телевизионни състезания и игри, отдаване под наем на пространства за излъчване, други финансови вноски, разрешения за приемане, приходи от радио- и телевизионни предавания, направени по поръчка, приходи от сдружения или други дейности, свързани с радио- и телевизионното излъчване. В основата за изчисляване се включват и приходите на трети дружества, по-специално тези на продуцентските и рекламните дружества, доколкото те са получени от дейността по излъчване на ползвателя, съответстваща на излъчвания/ите и публикуван/и с търговска цел звукозапис/и, и доколкото е налице несправедливо прехвърляне, противоречащо на добросъвестните търговски практики, характерни за съответния сектор. При липса на приходи, основата за изчисляване се състои от общите разходи, направени от ползвателя за дейността по излъчване (например разходи за персонал, разходи за услуги, предоставени от трети страни, покупки от всякакъв вид и т.н.) през тримесечието, за което се дължи възнаграждението.

6. Сумите, получени в резултат на прилагането на процентите към основата за изчисляване, не могат да бъдат по-малки от равностойността в румънски леи (RON) — изчислена по курса на BNR [Национална банка на Румъния] в деня на падежа — на 500 EUR/тримесечие като минимално възнаграждение, дължимо от ползвателите за всеки притежаван местен радиооператор, и 1000 EUR/тримесечие като минимално възнаграждение, дължимо от ползвателите за всеки притежаван национален радиооператор“.

Член II от *Legea nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 268 din 27 martie 2018* (Закон № 74/2018 за изменение и допълнение на Закон № 8/1996 за авторското право и сродните му права, публикуван в Monitorul Oficial al României, част I, бр. 268 от 27 март 2018 г., наричан по-нататък „Закон № 74/2018“)

„Член II

2. Методиките, предвидени в член 131 от Закон № 8/1996 за авторското право и сродните му права и последващите изменения и допълнения, остават в сила до изтичането на срока, за който са приети.

3. Разпоредбите на методиките, изготвени в съответствие с член 131 и 131¹ от [Закон № 8/1996], които съдържат разпоредби относно фиксирани или

минимални суми/възнаграждения, приложими при радиоразпръскване, които противоречат на разпоредбите на член 131¹, параграф 2, както са изменени с настоящия закон, не се прилагат, считано от датата, на която изтича 90-дневен срок от обнародването на настоящия закон в Monitorul Oficial al României, част I⁴.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 На 20 октомври 2011 г. UPFR, в качеството си на организация за колективно управление на сродните права на продуцентите на звукозаписи, от една страна, и DADA Music SRL, което стопанисва местния радиооператор, от друга страна, договарят неизключителна лицензия за радиоразпръскване на търговски звукозаписи. Въз основа на тази лицензия DADA Music SRL придобива право на радиоразпръскване (публично разгласяване) на звукозаписи чрез своя радиооператор и поема съответното задължение за заплащане на справедливо възнаграждение. [В лицензията] е посочено, че в зависимост от обема на използването на звукозаписите в радиопрограмите DADA Music SRL дължи възнаграждение, определено като процент, изчислено въз основа на общите приходи, които е получило, а при липса на приходи — въз основа на общите разходи, направени за дейността по радиоразпръскване. Предвидено е също, че така изчислените като проценти суми не могат да бъдат по-малки от равностойността в RON на 250 EUR/тримесечие, изчислена по курса на BNR в деня на падежа, като минимално възнаграждение, дължимо от ползвателите за всеки притежаван местен радиооператор, и на 500 EUR/тримесечие за всеки притежаван национален радиооператор.
- 2 След влизането в сила на Закон № 74/2018 DADA Music SRL отказва да продължи да плаща минималното фиксирано възнаграждение, тъй като счита, че този закон се прилага незабавно и следователно дължи възнаграждение само във връзка с действително получените приходи. За периода от 1 юли 2018 г. до 30 юни 2019 г. DADA Music SRL изплаща възнаграждение от около 1000 RON, изчислено като процент. На свой ред UPFR издава фактура, а впоследствие иска по съдебен ред минималното възнаграждение, дължимо съгласно методиката за възнагражденията.
- 3 На 24 юни 2019 г. UPFR предявява пред Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ) иск DADA Music SRL да бъде осъдено да заплати минималното възнаграждение, дължимо по методиката за възнагражденията. По същество UPFR счита, че това минимално възнаграждение е приложимо до датата на приемане на нова методика. DADA Music SRL моли искът да бъде отхвърлен като неоснователен.
- 4 Tribunalul București уважава молбата за встъпване на Asociația Radiourilor Locale și Regionale (ARLR) (Сдружение на местните и регионалните радиостанции), което отбелязва, че минималните възнаграждения, наложени

с предишния закон за радио- и телевизионните оператори, са обременяващи, особено в случай на малки радиостанции, които имат местен характер. От самото начало ARLR се бори за премахване на минималните фиксирани възнаграждения, като твърди, че налагането им противоречи на член 16, параграф 2 от Директива 2014/26, съгласно който правото на възнаграждение трябва да бъде обвързано в разумна степен с икономическата стойност на ползването на това право.

- 5 Счетоводната експертиза, извършена в рамките на висящото пред Tribunalul București производство, установява разлики във възнагражденията в размер на 16,13 RON (с ДДС) и 70,68 RON лихви за забава в случай на неприлагане на минималното възнаграждение и в размер на 14 707,51 RON (с ДДС) и 8 019,56 RON лихви за забава в алтернативния случай на прилагане на разпоредбите относно фиксираното минимално възнаграждение.
- 6 С решение от 28 януари 2022 г. Tribunalul București постановява, че са приложими процентните възнаграждения и че през разглеждания период фиксираното минимално възнаграждение вече не е било в сила. Поради това тази юрисдикция уважава частично иска и осъжда DADA Music SRL да заплати на UPFR сумите от 16,13 RON (с ДДС) и 70,68 RON лихва за забава. По същество Tribunalul București обявява за приложим член 164, параграф 2 от Закон № 8/1996 за авторското право и сродните му права, както и член II от Закон № 74/2018.
- 7 UPFR обжалва това решение пред запитващата юрисдикция и изтъква, че разпоредбите на член II от Закон № 74/2018 са приложими само в контекста на договарянето на нова методика, докато междуременно остават в сила разпоредбите на методиката за възнагражденията.
- 8 Важно е да се отбележи, че на 7 януари 2020 г., след административните мерки, разпоредени от Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA) (Румънска служба за авторските права) по отношение на UPFR, DADA Music SRL сключва нов лицензионен договор с UPFR (който обаче не се отнася до разглеждания в производството период), в който вече не са включени минималните фиксирани възнаграждения, а само процентните.
- 9 По същество поради недостатъчните получени (съответно декларирани) приходи от радиооператорите UPFR често иска и претендира радиооператорите да заплащат минималното възнаграждение, предвидено в методиката за възнагражденията. ORDA издава решение, с което задължава UPFR да преустанови събирането на минимални фиксирани възнаграждения. UPFR обжалва това решение пред административния съд. На 6 май 2022 г. Înalta Curte de Casație și Justiție (Върховен касационен съд) отхвърля жалбата в рамките на съдебноадминистративно производство и потвърждава същото тълкуване на разпоредбите на член II от Закон № 74/2018, поддържано от DADA Music SRL и възприето от Tribunalul București в обжалваното съдебно решение. Запитващата юрисдикция счита, че това решение би могло да бъде

релевантно в контекста на главното производство, тъй като се ползва със сила на пресъдено нещо по отношение на UPFR, и че следователно в административните си правоотношения с ORDA последният е длъжен да преустанови събирането на минималните фиксирани възнаграждения.

Основни доводи на страните в главното производство

- 10 По същество UPFR твърди, че тълкуване на член II от Закон № 74/2018 в смисъл, че той е пряко приложим към главното производство, било в противоречие с член 8, параграф 2 от Директива 2006/115 и с член 16, параграф 2 от Директива 2014/26. UPFR счита, че Директива 2006/11[5]/ЕО и Директива 2014/26/ЕС, както и член 15 от Договора на Световната организация за интелектуална собственост за изпълненията и звукозаписите не изключват възможността за определяне на минимални фиксирани възнаграждения и не допускат намесата на националния законодател в прилагането на действаща методика, предвиждаща такива минимални възнаграждения.
- 11 DADA Music SRL счита, че в резултат на член II от Закон № 74/2018 минималното възнаграждение, дължимо на организациите за колективно управление на права, вече не е приложимо и че този член се прилага пряко, така че то трябва да плаща само възнагражденията, изчислени като процент.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 12 В рамките на някои предходни спорове в националната съдебна практика се появяват различия в тълкуването по отношение на значението на понятието „местен радиооператор“ (post radio local). По тези спорове UPFR застъпва становището, че всяка местна радиостанция (emițător local) е еквивалентна на отделен местен радиооператор, тъй като тези местни радиостанции правят предаванията на радиооператора достъпни за нова публика. Друг довод се основава на факта, че понякога разпространяваните на местно равнище реклами са различни. По-конкретно тези твърдения — понякога приемани от националните съдилища — са довели до изчисляването на някои високи по размер минимални възнаграждения, които са били считани за обременителни от радио- и телевизионните оператори, упражняващи дейност на местно равнище и с често скромни икономически резултати. Описаните обстоятелства водят до изменение на Закон № 8/1996 за авторското право и сродните му права с член II от Закон № 74/2018.
- 13 В самото начало запитващата юрисдикция счита, че член II от Закон № 74/2018 следва да се тълкува в смисъл, че разпоредбите на точка 6 от методиката за възнагражденията са преустановили действието си след изтичане на предвидения в този член срок, така че за разглеждания в производството период DADA Music SRL не е трябвало да плаща

минимални възнаграждения, а само възнаграждения в зависимост от действително получените приходи.

- 14 Според *Curtea de Apel* е ясно и безспорно, че член 8, параграф 2 от Директива 2006/115 и член 16, параграф 2, втора алинея от Директива 2014/26 не изключват определянето на фиксирано минимално възнаграждение, при условие че размерът на това възнаграждение не е прекомерен и обременителен за ползвателите (радио- и телевизионни оператори). По принцип минималното възнаграждение, определено в методиката за възнагражденията, е в съответствие с изискванията на правото на Съюза.
- 15 Що се отнася до първия отправен до Съда преюдициален въпрос, запитващата юрисдикция отбелязва, че разпоредбите на правото на Съюза, чието тълкуване се иска, установяват, че дължимото на продуцентите на звукозаписи възнаграждение трябва да бъде подходящо и разумно. Посочените директиви обаче оставят на националния законодател задачата да предвиди механизми, чрез които да се постигне подходящо възнаграждение в предвидения смисъл. От тази гледна точка нито един елемент в релевантните разпоредби и в обяснителните съображения, съдържащи се в преамбюла, не обосновава тълкуването, че е задължително да се предвидят (минимални) фиксирани възнаграждения. Следователно отговорът на този въпрос трябва да бъде отрицателен.
- 16 Що се отнася до поставения втори преюдициален въпрос, гледната точка на *Curtea de Apel* е по-нюансирана. Той припомня, че методиката за възнагражденията предвижда процентни възнаграждения, но също и минимални фиксирани суми за случаите, в които ползвателят не постига икономически резултати, или поради други обстоятелства извършва дейност по радиотелевизионно излъчване, без да получава и икономически облаги. Той счита, че установената с посочената методика система трябва да се разглежда като едно цяло и че тъй като е било посочено, че националният законодател няма повече да позволява да се договарят минимални възнаграждения, е възможно разпоредбите относно процентите на възнагражденията и/или относно основата за изчисляване да са различни, именно за да се гарантира подходящо възнаграждение за носителите на сродни права.
- 17 С член II от Закон № 74/2018 обаче националният законодател незабавно преустановява действието на един компонент от системата за възнаграждение, без да променя критериите за изчисляване на възнагражденията и без да предвижда максимален срок за договаряне на нови споразумения (методики) за определяне на размера на справедливите възнаграждения, като променя в полза на радиооператорите системата преди Закон № 74/2018, без да съществува никаква последователна система, гарантираща, че възнагражденията, дължими на продуцентите на звукозаписи, са разумни и за тях, а не незначителни и ниски. Освен това в

настоящата ситуация може да се предвиди, че ползвателите няма да бъдат много ентузиазирани да договорят нова методика, тъй като тази, която действа в момента, е благоприятна.

- 18 Що се отнася до изтъкнатите от UPFR случаи, които свидетелстват за значителни разлики между възнагражденията, изплатени през 2022 г. от радио- и телевизионните оператори (някои плащат тримесечни възнаграждения, равни или дори по-ниски от 500 RON, докато други плащат значителни възнаграждения от порядъка на десетки или стотици хиляди RON), Curtea de Apel отбелязва, че в настоящата система е възможно някои оператори да плащат незначителни възнаграждения, което вероятно съответства на икономическата стойност на използването (което може да е с нестопанска цел или с много ниска печалба), но е съмнително дали съответства и на икономическата стойност на управляваните права.
- 19 От друга страна, според запитващата юрисдикция методиките имат последици, подобни на нормативен акт, [който] е противопоставим *erga omnes*, за всички носители на права и за ползвателите в съответния сектор и на законодателя следва да се признае правото да се намесва по съображения, свързани с общата политика, чрез разпоредби, които се прилагат незабавно и по отношение на действащите в момента методики. Следователно не може да се приеме, че разпоредбите на правото на Съюза по принцип не допускат законова разпоредба като съдържащата се в член II от Закон № 74/2018, която с незабавно действие обявява минималните (фиксираните) възнаграждения за неприложими.
- 20 Що се отнася до третия и четвъртия преюдициален въпрос, Curtea de Apel подчертава, че е важно да се определи възнаграждение за носителите на права, което не е незначително, тъй като подобно положение е равносилно по-конкретно на отчуждаване в рамките на частния интерес, което представлява нарушение на разпоредбите на член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Curtea de Apel счита, че тъй като националните съдилища са длъжни да тълкуват националната правна уредба, приета за транспониране на директивите на Съюза, така че да се осигури полезното им действие, на тези съдилища следва да се предостави правомощието да проверяват дали процентните възнаграждения са справедливи и разумни за носителите на права, от една страна, и за ползвателите, от друга страна, или напротив, те са явно незначителни или, в зависимост от случая, явно прекомерни.
- 21 От тази гледна точка запитващата юрисдикция иска да установи кои са критериите, които могат да се използват за целите на такава преценка, като се има предвид, че тези критерии не са въпрос на националното право, а преди всичко въпрос на правото на Съюза, тъй като директивите трябва да се тълкуват и прилагат еднакво. Също така, ако се установи, че дължимото по силата на националното законодателство възнаграждение е незначително, следва да се постави въпросът дали националният съд има право или дори

задължение да прилага критерии, алтернативни на критерия за декларираните приходи.

- 22 Накрая Curtea de Apel отбелязва, че съгласно решението на Съда по дело Francovich и Bonifaci/Италия неправилно транспонирана директива не може да се прилага *contra legem* в отношенията между частноправни субекти, но това не води до недопустимост на жалбата (както твърди ARLR) най-малкото поради две причини. На първо място, националната юрисдикция е длъжна да тълкува всички национални разпоредби, а не само националните разпоредби за транспониране на директива, така че да се осигури и в отношенията между частноправните субекти пълно спазване на разпоредбите на правото на Съюза (полезно действие) (вж. в този смисъл решение на Съда по дело Pfeiffer и др.). Както обаче е видно и от третия и четвъртия преюдициален въпрос, националният съд разполага със специфични инструменти, за да осигури резултат, който е в съответствие със задължителните разпоредби на правото на Съюза. На второ място, ако не е възможно националното право да се тълкува така, че да се осигури прилагане, а не нарушение на задължителните разпоредби на правото на Съюза, увреденият частноправен субект може да предяви иск за обезщетение за вреди срещу държавата (вж. в този смисъл решение Francovich и Bonifaci/Италия). Тези принципи са потвърдени отново сравнително наскоро в решение Thelen Technopark Berlin.